

KINDERRECHTEN

WERELDREIS

HANDLEIDING

COLOFON

Concept en onderzoek: Amnesty International

Auteurs: Annemieke Ebus-Vermeer, Joyce Ketelaars, Ingrid Nolet, Marieke van Osch

Eindredactie: Amnesty International

Vormgeving: Bas Schipper

© Amnesty International oktober 2024

Amnesty International

Postbus 1968

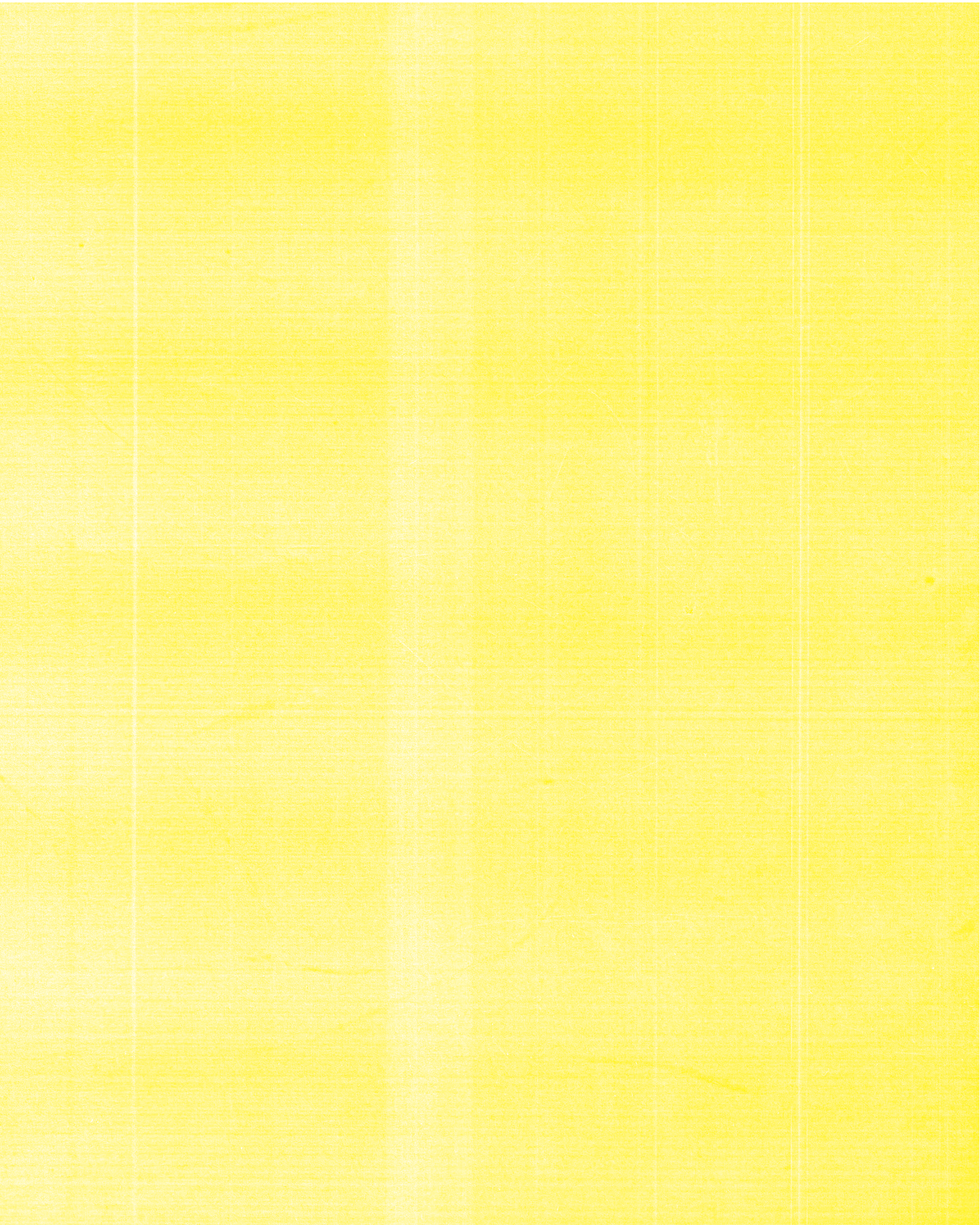
1000 BZ Amsterdam

w www.amnestyopschool.nl & www.amnesty.nl

HET VN-KINDERRECHTENVERDRAG

VERKORTE VERSIE

- Artikel 1** - Een kind ben je onder de achttien jaar.
- Artikel 2** - **Discriminatie is verboden.** 4
- Artikel 3** - Beslissingen die jou als kind aangaan, moeten in jouw belang worden genomen. Je hebt recht op bescherming door de overheid.
- Artikel 4** - De overheid moet ervoor zorgen dat de rechten van kinderen beschermd worden.
- Artikel 5** - De overheid moet ouders respecteren in de opvoeding van hun kinderen.
- Artikel 6** - **Je hebt recht op leven en op ontwikkeling.** 6
- Artikel 7** - Je hebt recht op je eigen naam en nationaliteit.
- Artikel 8** - **De overheid moet de identiteit, naam en nationaliteit van kinderen beschermen** 9
- Artikel 9** - **Je hebt het recht om bij beide ouders te wonen. Als je ouders gescheiden zijn, mag je met allebei je ouders omgaan..** 10
- Artikel 10** - Je mag je ouders overal bezoeken, ook als ze in verschillende landen wonen
- Artikel 11** - De overheid moet ervoor zorgen dat een kind niet kan worden ontvoerd naar het buitenland door bijvoorbeeld één van de ouders.
- Artikel 12** - Afspraken over kinderen worden gemaakt met kinderen.
- Artikel 13** - Je hebt het recht om je eigen mening te geven en informatie te zoeken en door te geven.
- Artikel 14** - **Je hebt recht op je eigen geloof.** 12
- Artikel 15** - **Je hebt het recht samen te komen en een club op te richten.** 14
- Artikel 16** - Je hebt recht op privacy.
- Artikel 17** - **Je hebt recht op begrijpelijke informatie..** 16
- Artikel 18** - Je hebt recht op een goede opvoeding door je ouders. De overheid moet hen daarbij helpen.
- Artikel 19** - De overheid moet je beschermen tegen mishandeling.
- Artikel 20** - De overheid moet extra goed voor je zorgen en je helpen als je ouders dat even niet kunnen of als je geen ouders meer hebt.
- Artikel 21** - Kinderen worden alleen geadopteerd als dat voor hen de beste oplossing is.
- Artikel 22** - **Als vluchteling heb je recht op speciale bescherming.** 18
- Artikel 23** - Je hebt recht op hulp als je een handicap hebt.
- Artikel 24** - Je hebt recht op een goede gezondheid en op hulp als je ziek bent.
- Artikel 25** - Kinderen die uit huis zijn geplaatst, hebben er recht op dat regelmatig wordt gekeken of de behandeling nog wel de beste is.
- Artikel 26** - Alle middelen die de overheid heeft om mensen te helpen, moeten voor alle kinderen bereikbaar zijn.
- Artikel 27** - **Je hebt het recht op goede omstandigheden om jezelf te kunnen ontwikkelen, belangrijk zijn voeding, kleding en huisvesting.** 20
- Artikel 28** - Je hebt recht op onderwijs.
- Artikel 29** - Je hebt recht op onderwijs dat zich richt op het ontwikkelen van je talenten en je leert over respect voor andere mensen en de natuur.
- Artikel 30** - **Je hebt recht op je eigen cultuur.** 22
- Artikel 31** - Je hebt recht op rust en vrije tijd en je hebt recht om te spelen.
- Artikel 32** - Overheden moeten een minimumleeftijd voor werk instellen en kinderen beschermen tegen gevaarlijk en schadelijk werk.
- Artikel 33** - De overheid moet je beschermen tegen drugs.
- Artikel 34** - De overheid moet je beschermen tegen seksueel misbruik.
- Artikel 35** - Het is verboden om kinderen te ontvoeren, verkopen of verhandelen.
- Artikel 36** - De overheid moet je beschermen tegen uitbuiting en mishandeling.
- Artikel 37** - Je hebt recht op een goede behandeling in de gevangenis. Je mag niet gemarteld worden, en geen levenslang of de doodstraf krijgen. Opsluiting van een kind mag alleen als uiterste maatregel en dan zo kort mogelijk.
- Artikel 38** - Als het oorlog is, moet de overheid jou extra beschermen. Soldaten zijn bij voorkeur boven de achttien en als je jonger bent dan vijftien mag je niet in het leger.
- Artikel 39** - Je hebt recht op slachtofferhulp.
- Artikel 40** - Je hebt recht op een eerlijk proces dat rekening houdt met jouw leeftijd.
- Artikel 41** - Als de wetten van een land de rechten van kinderen beter beschermen dan dit Kinderrechtenverdrag, gelden die wetten en niet dit verdrag.

WEGWIJZER

Welke rechten hebben kinderen? Waarom zijn speciale kinderrechten zo belangrijk? En wat betekenen die rechten voor de kinderen in jouw groep? Deze vragen wijzen de weg in De Kinderrechtenreis. Dit lespakket is vooral geschikt voor gebruik in groep 5 en 6. Het laat kinderen van 7 tot 10 jaar op interactieve en laagdrempelige wijze nadenken over hun rechten.

De Kinderrechtenreis bestaat uit twee onderdelen: WereldReis en TijdReis.

In WereldReis gaan de kinderen op ontdekkingsstocht naar verschillende landen in de wereld. Ze verbazen zich over het leven daar, beseffen hoe anders het hier is en achterhalen welke rol hun rechten daarin spelen. In TijdReis voert de reis terug in de tijd, langs de tijdvakken die ze kennen uit de Canon van Nederland. Beide onderdelen bevatten tien afzonderlijk te maken lessen over tien kinderrechten, met enkele uitstapjes naar andere landen en rechten.

Elke les van De Kinderrechtenreis is op dezelfde manier opgebouwd.

- Verrassende opening: hiermee betrek je de kinderen bij de les.
- Korte tekst: hiermee zet je de kinderen aan het denken.
- Kinderrecht: ingekort en toegankelijk verwoord.
- Opdracht 1: behandelt wat het kinderrecht inhoudt.
- Opdracht 2: behandelt wat het recht betekent voor kinderen.
- Reflectie: hiermee bespreek je waarom het recht belangrijk is.

De opdrachten in De Kinderrechtenreis kun je naar eigen inzicht organiseren, tenzij anders vermeld in deze handleiding. De meeste opdrachten zijn zelfstandig, in tweetallen en in kleine groepjes te maken. Een klassikale instructie en nabespreking is gezien de aard van de opdrachten vaak aan te bevelen. Het gaat niet om goede of foute antwoorden, maar om het denkproces. Waarom vind je dat? Hoe zie je dat? Kun je het ook anders zien?

Dit lespakket sluit aan bij themalessen over aardrijkskunde, kinderrechten of burgerschap. Elke les is een afgerond geheel en zonder specifieke voorkennis te maken. In deze handleiding hebben we per les bij elk onderdeel tips opgenomen.

Meer achtergrondinformatie vind je op:

amnesty.nl/wat-we-doen/educatie en
kinderrechten.nl.

Veel reisplezier!

LAND: ZUID-AFRIKA

KINDERRECHT 2

Discriminatie is verboden.

LESDOEL DE KINDEREN

- leren wat discriminatie is en dat het verboden is om te discrimineren.
- ontdekken hoe Zulaikha uit Zuid-Afrika dit kinderrecht inzette om discriminatie op haar school tegen te gaan.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Een middelbare school in Zuid-Afrika stelde in 2016 regels op over hoe meisjes hun haar moesten dragen: steil of opgestoken. Zulaikha Patel, een van de leerlingen, beseftte dat dit discriminatie was en kwam tegen de regels in actie.

OPENING

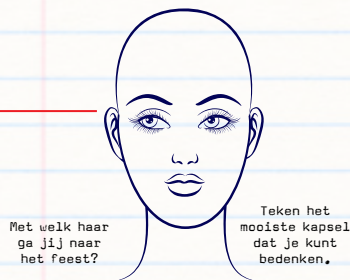
Stimuleer de kinderen om creatief te zijn en laat zo nodig extravagante voorbeelden zien.

LEZEN

Lees de tekst samen. Stel vragen: wat is dit voor een tekst? [een reclametekst van een kapper] Welke behandelingen biedt de kapper aan? [krullen omtoveren naar steil haar] Er staat: 'Je houdt je aan de nieuwe regels van je school.' Wat zouden die regels zijn? [Je moet steil haar hebben.] Wat vind je van zo'n regel?

HET IS FEEST OP SCHOOL!

4 ✎ KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS

Klaar-Voor-School-Kapsel
Speciale behandeling voor meisjes met krullen

Wil jouw school dat je met steil haar naar de les komt?
Geen probleem!
Wij toveren de wildste krullen om naar steil haar.

- ✓ Hetzelfde kapsel als al je vriendinnen
- ✓ Gegarandeerd voldoen aan de schoolregels
- ✓ Wekenlang steil haar

Kom binnen voor meer informatie en onze prijslijst.

OPDRACHT 1

Stel eventueel vragen om de kinderen op weg te helpen. Zijn deze dingen kenmerken van iemand? En doen ze ertoe bij het volgen van de lessen? Zo bekeken is de vergeten gymtas geen discriminatie; de blauwe ogen en de twee moeders wel. Superman-kleding is geen kenmerk. Je kunt het flauw vinden dat de school je hierom naar huis stuurt, maar het is geen discriminatie.

KINDERRECHT 2. DISCRIMINATIE IS VERBODEN.

OPDRACHT 1 IEDER KIND IS ANDERS, MAAR WEL GELIJK.

De kinderrechten gelden voor alle kinderen. Of je nou zwart bent of wit, arm of rijk, waar je ook vandaan komt. Dat betekent dat niemand jou slechter mag behandelen dan een ander of mag buitensluiten. Gebeurt dat wel, omdat je er anders uitziet bijvoorbeeld? Dan is dat discriminatie.

WANNEER IS HET DISCRIMINATIE? KRUIS AAN. Jouw school stuurt je naar huis omdat je ...

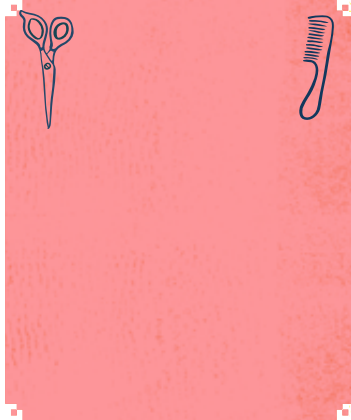
	Wel discriminatie	Geen discriminatie
blauwe ogen hebt	☐	☐
Superman-kleding aan hebt	☐	☐
twee moeders hebt	☐	☐
je gymtas bent vergeten	☐	☐

OPDRACHT 2 DIT IS ZULAIKHA UIT ZUID-AFRIKA.

Haar school bedacht op een dag een vreemde regel. Alle meisjes moesten steil haar hebben. Zulaikha was daar boos over. Dat is discriminatie!
a. Leg uit waarom dit discriminatie is.

b. Herschrijf de reclame van de kapper. Zorg dat alle klanten trots worden op hun haar als ze het lezen. Welk kapsel ze ook hebben!

EXTRA ALS JE HAAR MAAR GOED ZIT

Zulaikha demonstreerde tegen de regels op haar school. Met succes! De school veranderde de regel. Alle leerlingen mochten weer zelf kiezen hoe ze hun haar droegen. Later schreef Zulaikha een kinderboek. Over ... haar haar!

KIJK EENS NAAR ALLE FEESTKAPSELS DIE JULLIE HEBBEN GETEKEND.

Vinden jullie dezelfde kapsels mooi? Vast niet! Stel, iemand vindt jouw kapsel niet mooi en zegt er iets gemeens over. Wat kun jij dan tegen hem of haar zeggen?

KINDERRECHT BESPREKEN

Vraag waar de kinderen aan denken bij discriminatie en concludeer dat je spreekt van discriminatie als je wordt buitengesloten omdat je kenmerken hebt die er voor datgene waarvan je wordt uitgesloten helemaal niet toe doen.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Stimuleer de kinderen om een neutraal antwoord te verzinnen. Bijvoorbeeld: iedereen mag zelf bepalen hoe die diens haar draagt, of: smaken verschillen. Praat samen verder over deze kwestie. Is het discriminatie als iemand iets gemeens zegt over je haar? [Iets gemeens zeggen is geen discriminatie, maar wel onaardig.] Is het discriminatie als er geen blonde kinderen op de dansvloer mogen tijdens een schoolfeest? [Ja, ze worden buitengesloten om een kenmerk dat er niet toe doet.]

TIP

Bekijk samen met de kinderen het filmpje jeugdjournaal.nl/artikel/2299360-kinderen-met-krullen-dragen-haar-vaker-natuurlijk.

OPDRACHT 2A

Licht toe dat Zulaikha kroeshaar heeft, net als veel kinderen in Zuid-Afrika. Het kroeshaar is een kenmerk van Zulaikha. Doet het er voor het volgen van de lessen toe dat Zulaikha kroeshaar heeft? [Nee, dat is totaal niet belangrijk.] Zulaikha wordt dus buitengesloten vanwege een kenmerk dat er niet toe doet, daarom is het discriminatie.

OPDRACHT 2B

Laat de kinderen eerst markeren welke woorden discriminatie in de hand werken. Zoals: steil haar, geen probleem, zo glad, dat je ooit krullen had, hetzelfde kapsel, naar huis sturen. En laat ze daarna een beter alternatief bedenken. Bijvoorbeeld: 'Heb jij krullen of kroeshaar? Te gek! Wij verzorgen je krullen met liefde en geven je het kapsel dat bij jou past.'

LAND: TUVALU

KINDERRECHT 6

Je hebt recht op leven en op ontwikkeling.

LESDOEL DE KINDEREN

- leren dat sommige landen kunnen verdwijnen.
- ontdekken welke gevolgen dat heeft voor de kinderen die daar wonen.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Steeds vaker worden de rechten van kinderen bedreigd door klimaatverandering. Overstromingen, bosbranden, droogte en hittegolven leiden ertoe dat kinderen ziek worden, honger lijden en niet naar school kunnen. Het kwetsbaarst zijn laaggelegen eilandstaten zoals de Malediven, Kiribati, Vanuatu, de Seychellen en Tuvalu. Deze landen worden onleefbaar en zullen uiteindelijk zelfs verdwijnen.

OPENING

Bespreek klassikaal wat de gevolgen zijn als je land vaak overstroomt. Wat gebeurt er dan met de wegen en met de huizen? En met de akkers van de boeren? Vertel dat er echt landen in de wereld zijn waar dit gaat gebeuren.

FOTO

Vertel dat de kinderen op de foto uit Tuvalu komen. Wijs het land aan op een wereldkaart. Onderzoekers denken dat rond het jaar 2100 dit kleine landje meer dan honderd dagen per jaar overstroomd zal raken. En ze denken dat de hoofdstad van Tuvalu al in 2050 elke dag half zal overstromen.

TUVALU

BESTE WERELDLEIDERS,

U kent ons niet, de kinderen van Tuvalu. U kent ons land misschien ook niet, want het is maar klein. En er wonen maar ongeveer 11.000 mensen. Tuvalu ligt in de Grote Oceaan en bestaat uit meer dan honderd kleine eilandjes. Het is hier prachtig, maar we hebben een groot probleem. Ons land ligt namelijk erg laag. En door de klimaatverandering komt de zee juist steeds hoger te staan. Wij zijn bang voor wat er gebeurt als de zeespiegel blijft stijgen. Dan verdwijnt ons hele land onder water!

De klimaatverandering is niet de schuld van Tuvalu, maar van de rijke landen. Uw landen. Vindt u dat niet erg oneerlijk? Daarom zeggen wij, kinderen van Tuvalu: beste wereldleiders, stop de klimaatverandering! Red ons land, ons volk en onze manier van leven!

Namens alle bezorgde kinderen van Tuvalu, Eti, Herena, Joana en Tui

HELP, EEN OVERSTROMING!

Soms zijn er flinke overstromingen in Nederland. Gelukkig niet zo vaak. Maar wat nou als je land honderd dagen per jaar overstroomt? Hoe ziet je leven er dan uit?

EILANDHOPPEN
Begin bij de F linksboven. Spring met de klok mee over het eiland, maar sla steeds twee hokjes over. Ga zo rond. Dan weet je hoe de hoofdstad van Tuvalu heet!

F	A	T
U		U
N	I	F

6 * KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS

OPDRACHT 1A

In het eerste vakje zullen de meeste kinderen 'school' invullen. In het vakje '15-20 jaar' komt ook 'school' en daarnaast bij veel kinderen 'opleiding' of 'studie' en/of 'werken'. Daarna kan het meer uiteenlopen, bijvoorbeeld: bij een baas werken, een eigen bedrijf beginnen, topsporter of artiest worden, reizen, kinderen krijgen, enzovoort.

OPDRACHT 1B

Laat kinderen hier samen over praten. Bespreek de vraag na. Voorbeeldantwoord: hun land gaat verdwijnen. Als ze een toekomst willen opbouwen, moeten ze naar een ander land verhuizen.

KINDERRECHT 6.

JE HEBT RECHT OP LEVEN EN OP ONTWIKKELING.

OPDRACHT 1 DROMEN OVER DE TOEKOMST

- a. Vul op de rode stippeltjes in de tijdbalk je leeftijd in. Hoe zou je leven er de komende 25 jaar uit kunnen zien? Schrijf in ieder vakje wat je verwacht voor die vijf jaar. Of wat je zou willen!

... - 15 jaar	
15-20 jaar	
20-25 jaar	
25-30 jaar	
30-35 jaar	

- b. De kinderen van Tuvalu dromen ook over een toekomst. Hoe denk je dat hun dromen op die van jou lijken? Zijn er misschien dingen die anders kunnen zijn?

← Tijdens hoog water laten veel ouders hun kleine kinderen niet uit hun huis vanwege de overstromingen. © Vlad Sokhin

OPDRACHT 2 NIET NAAR SCHOOL

Door klimaatverandering zijn er in Tuvalu steeds vaker grote overstromingen. Dat gebeurt ook weleens in andere landen. Kinderen kunnen daardoor soms lang niet naar school. Dat lijkt misschien leuk, maar dat is het niet! Waarom is het erg als kinderen lang niet naar school kunnen?

EEN GOEDE OPLOSSING?

Tuvalu heeft iets afgesproken met Australië. Elk jaar mogen er 280 Tuvaluanen naar dat grote land verhuizen. Verder geeft Australië ook geld. Hiermee kunnen de Tuvaluanen het eiland waar de hoofdstad ligt groter maken. Dan kunnen daar meer mensen wonen. Vind je dit goede oplossingen?

LEZEN

Lees de tekst samen. Wat bedoelen de kinderen als ze zeggen 'red onze manier van leven'? [Als je land verdwijnt, moet je naar een ander land verhuizen. Daar kun je niet meer leven zoals je gewend was. Dus jouw manier van leven verdwijnt.]

KINDERRECHT BESPREKEN

Leg zo nodig uit wat 'ontwikkeling' inhoudt: kinderen moeten veilig en gezond kunnen opgroeien, naar school gaan en een vak leren. Dit recht komt in gevaar als je land verdwijnt.

PUZZEL

De oplossing van de puzzel is: **Funafuti**.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Voorbeeldantwoorden: de eerste oplossing vind ik niet goed, want mensen willen in hun eigen land blijven. De tweede wel, want dan kunnen de mensen in hun eigen land blijven. Of: de eerste niet, want dan duurt het bijna veertig jaar voordat alle Tuvaluanen verhuisd zijn. De tweede ook niet, want hoe kun je dat eiland zo groot maken dat alle inwoners daar kunnen wonen? En zolang de zee blijft stijgen, zijn ze nog steeds niet veilig.

OPDRACHT 2

Laat kinderen hier samen over praten. Bespreek de vraag na. Voorbeeldantwoord: als je lang niet naar school gaat, leer je minder. Je kunt je dan dus minder goed ontwikkelen. Daar heb je later in je leven last van. En kinderen die niet naar school gaan, doen soms uit verveling dingen die niet goed voor ze zijn.

LAND: ENGELAND

KINDERRECHT 8

De overheid moet de identiteit, naam en nationaliteit van kinderen beschermen

LESDOEL DE KINDEREN

- leren dat iedereen het recht heeft om zichzelf te mogen zijn.
- ontdekken wie Emily Waldron is en waarvoor zij actievoert.

ACHTERGRONDINFORMATIE

In Nederland kunnen kinderen hun naam veranderen als ze daar een goede reden voor hebben. Bijvoorbeeld als zij een meisje zijn, maar een 'jongensnaam' hebben gekregen van hun ouders of verzorgers. Dan past hun naam niet bij wie ze zijn. Vanaf 16 jaar mogen ze ook het geslacht in hun paspoort veranderen. In Engeland is dat anders. Daar moet je 18 jaar zijn om je naam te veranderen. Een wet om je geslacht makkelijker aan te passen in je paspoort is daar niet goedgekeurd.

OPENING

Lees samen de introductietekst. Bespreek samen wat het betekent dat iedereen uniek is. Waarom is dat zo belangrijk? Laat de leerlingen voor zichzelf de kenmerken invullen.

LEZEN

In de titel staat 'Iedereen mag zichzelf zijn'. Bereid de kinderen voor op het lezen. Dat klinkt heel gewoon, maar voor Emily Waldron uit Engeland is dat niet gewoon. We gaan lezen hoe dat komt.

ALLE STUKJES VAN MIJ

Iedereen is anders, en dat maakt de wereld zo bijzonder! Je naam, je hobby's, je taal, je favoriete kleur, je familie en zelfs je dromen maken jou wie je bent. Al die puzzelstukjes samen noemen we je identiteit. Je identiteit maakt jou uniek, wat betekent dat niemand precies hetzelfde is!

Vul in en ontdek wat jou uniek maakt!

Mijn naam is	
Mijn lievelingskleur is	
Mijn favoriete hobby is	
Ik spreek deze taal/talen	
Ik ben trots op	
Een leuk ding dat mij uniek maakt is	

IEDEREEN MAG ZICHZELF ZIJN!

Toen Emily Waldron uit Engeland zeven was, wist ze al dat er iets niet klopte. Ze werd geboren in het lichaam van een jongen, maar ze wist het zeker: ik ben een meisje! Emily wil haar paspoort veranderen.

Er moet in staan dat ze een meisje is en Emily heet!

Emily werd veel gepest op school. Nu helpt ze andere kinderen om zich op school goed en veilig te voelen. Ze zegt: "Ik geef niet op totdat kinderen zoals ik de liefde en het respect krijgen die ze verdienen. We zijn allemaal mensen en moeten elkaar steunen."

Iedereen heeft het recht om te zijn wie die is. Je naam en wie je bent, horen bij jouw identiteit en moeten worden beschermd. Kinderen die zich anders voelen, voelen zich soms alleen omdat ze niet goed worden begrepen.

8 * KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS

OPDRACHT 1A

Kom samen tot de conclusie dat Emily wil kunnen zijn wie zij is. Daar heeft zij ook recht op. Nu komt haar paspoort niet overeen met hoe zij zichzelf ziet. Dat is alsof ze niet mag bestaan.

OPDRACHT 1B

Laat de kinderen deze opdracht zelfstandig maken en bespreek hem klassikaal na. Alleen 'je vindt je naam niet mooi' en 'er zitten drie kinderen in je klas met dezelfde naam' zijn geen geldige redenen om je naam te veranderen. De andere redenen wel, al is er bij de laatste een voorwaarde: je moet een verklaring hebben van een arts of psycholoog. Amnesty International vindt zo'n verklaring niet nodig en wil dat dit verandert.

KINDERRECHT 8. DE OVERHEID MOET DE IDENTITEIT, NAAM EN NATIONALITEIT VAN KINDEREN BESCHERMEN

OPDRACHT 1 EMILY WIL HAAR NAAM VERANDEREN

- a. Emily wil graag de naam op haar paspoort aanpassen. In Engeland mag je je naam pas veranderen als je 18 bent. Dat vindt Emily Waldron heel oneerlijk. Ze mag toch zeker zelf bepalen hoe ze heet! Waarom is dit voor Emily zo belangrijk, denk je? Praat er samen over.
- b. In Nederland mogen kinderen vanaf 12 jaar hun voornaam veranderen. Dat gaat via de rechter en daar moet je wel een goede reden voor hebben. Wat vind jij goede redenen om je naam te veranderen? Je mag er zoveel kiezen als je wilt.

- ☐ je naam betekent iets gek in een andere taal
- ☐ je naam betekent samen met je achternaam iets geks
- ☐ je wordt gepest om je naam
- ☐ je vindt je naam niet mooi
- ☐ je kunt je naam niet goed uitspreken
- ☐ er zitten drie kinderen in de klas met dezelfde naam

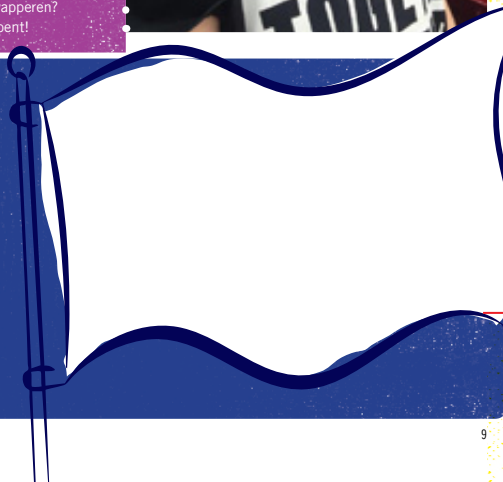
ALLE KLEUREN VAN DE REGENBOOG

De regenboogvlag is een kleurrijke vlag die laat zien dat iedereen er mag zijn. En dat het niet uitmaakt wie je bent of op wie je verliefd bent. Dus zie je ergens een regenboogvlag wapperen? Dan weet je zeker dat je daar welkom bent!

OPDRACHT 2 ONTWERP ZELF EEN MOOIE VLAG

Net als Emily kan je jouw steun aan andere kinderen laten zien. Dat doe je door ze te laten weten dat je mag zijn wie je bent. Wie je ook bent en van wie je ook houdt! Zeg bijvoorbeeld: het is mooi dat je jezelf bent! Laat duidelijk merken dat je Emily Waldron steunt. Ontwerp zelf een mooie vlag om jouw steun te laten zien!

KINDERRECHT BESPREKEN

Licht toe vanaf welke leeftijd kinderen in Nederland en Engeland hun naam mogen veranderen, maar vertel nog niet waarom. Dat ontdekken de kinderen in de opdrachten.

WEETJE

Lees het weetje voor, wijs op de foto bij de tekst en vraag wie weleens een regenboogvlag heeft gezien.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Vraag welke kleuren de kinderen gaan gebruiken. Paars, de kleuren van de regenboog, iets heel anders?

TIP

Zorg voor witte stof en textielstiften en laat de leerlingen een echte vlag ontwerpen.

OPDRACHT 2

Leg uit dat de vlag een symbool is van steun en respect. Laat de kinderen vervolgens zelf een eigen vlag ontwerpen. Een eerste versie kunnen ze maken in dit werkboek. Eventueel kunnen ze de vlaggen ook op een vel papier maken en hier een gezamenlijke vlaggenlijn van maken om op te hangen in de klas.

LAND: NEDERLAND

KINDERRECHT 9

Je hebt het recht om bij beide ouders te wonen. Als je ouders gescheiden zijn, mag je met allebei je ouders omgaan.

LESDOEL DE KINDEREN

- leren welk recht kinderen van gescheiden ouders hebben.
- ontdekken wat je kunt doen als het niet lukt om bij beide ouders te wonen.

LET OP!

Het onderwerp van deze les kan gevoelig liggen bij kinderen met gescheiden ouders. Bereid die kinderen voor door ze even apart te nemen.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Elk jaar krijgen in Nederland tienduizenden kinderen te horen dat hun ouders gaan scheiden. De ouders beslissen meestal bij wie de kinderen gaan wonen. Worden ze het niet eens, dan beslist de rechter. Die vraagt daarbij ook naar de mening van de kinderen. Volgens het Kinderrechtenverdrag maakt het hiervoor niet uit hoe oud het kind is. In Nederland is de rechter alleen bij kinderen vanaf 12 jaar verplicht hun mening mee te wegen.

OPENING

Vraag de kinderen naar hun argumentatie. Laat ze ontdekken waar hun eigen behoeften liggen als ze helemaal vrij zijn in hun keuze.

LEZEN

Lees de tekst samen. Ga nog niet inhoudelijk in op de tips die Demi krijgt; dat komt bij opdracht 2 aan de orde.

NEDERLAND

EEN GEZELLIGE BOEL

Stel je voor dat jij mocht kiezen. Met wie zou je dan het liefst allemaal in één huis wonen?

Evenveel
Ik woon meestal bij papa en soms bij mama. Maar ik wil evenveel bij mama als bij papa zijn. Want ik vind ze allebei lief en ik vind het ook bij allebei fijn. Hoe kan ik dat oplossen?
Demi (9 jaar)

Ik had dat ook met mijn vaders. Ik heb dat tegen mijn ene vader gezegd. Hij gaat nu met mijn andere vader kijken of het kan. En tot die tijd mag ik elke avond met mijn andere vader videobellen. Dus er is misschien wel meer mogelijk dan je denkt!
Bo (11 jaar)

Het is heel normaal dat je allebei je ouders even vaak wilt zien! En dat mag je ook gewoon tegen ze zeggen. Vind je dat spannend? Kijk dan of een oma, opa, tante of oom je kan helpen bij het gesprek. Succes!
Faris (12 jaar)

10 **KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS**

WEETJE

Gaan je ouders scheiden? Bedenk dan: ze scheiden niet van JOU. En je hoeft niet te kiezen tussen je ouders! Kun je wel wat steun gebruiken? Er zijn websites waar je ervaringen kunt vinden van kinderen die hetzelfde hebben meegemaakt.

OPDRACHT 1A

Laat de kinderen zelfstandig de harten invullen. Als een kind maar één of geen ouders heeft, laat het dan de namen van andere volwassenen invullen die (een deel van) de zorg op zich nemen of van wie het kind veel houdt. Bespreek de opdracht na.

OPDRACHT 1B

Laat de kinderen samen de vraag bespreken. Bespreek de antwoorden klassikaal. Voorbeeldantwoord: kinderen houden van allebei hun ouders en ze hebben met elke ouder een speciale band. Daarom willen ze ook na een scheiding beide ouders blijven zien. Als het aan de orde is in de groep, benadruk dan dat het soms gewoon niet lukt, ook al hebben kinderen recht op contact met allebei hun ouders.

KINDERRECHT 9. JE HEBT HET RECHT OM BIJ BEIDE OUDERS TE WONEN. ALS JE OUDERS GESCHIEDEN ZIJN, MAG JE MET ALLEBEI JE OUDERS OMGAAN.

OPDRACHT 1 WAT MAAKT ZE ZO LEUK?

- a. Vul de namen van je ouders in. Of van andere mensen die voor je zorgen, zoals je opa of je tante. Vul daaronder in wat je zo leuk of lief aan ze vindt. En wat je graag met ze doet. Je mag het ook tekenen.

- b. Het is het recht van kinderen om met beide ouders om te gaan. Waarom is dat recht belangrijk?

OPDRACHT 2 HELP DEMI!

- a. Demi vraagt hulp van andere kinderen op het forum. Wat vind je van de tips?

Tip van Bo:

Tip van Faris:

- b. Kun jij nog een tip bedenken om Demi te helpen?

BIJ WELKE OUDER GA JE WONEN?

In Nederland mogen kinderen vanaf 12 jaar daarover meebeslissen.

Wat vind jij: moeten kinderen helemaal zelf kunnen kiezen? En ook als ze jonger zijn dan 12 jaar?

11

KINDERRECHT BESPREKEN

Als je weet dat dit speelt in de groep, leg dan uit dat de rechter het soms beter vindt dat een kind geen contact meer heeft met een van beide ouders. Houd er ook rekening mee dat sommige kinderen ongewild een van beide ouders niet meer zien.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Laat een paar kinderen hun antwoord beargumenteren. Vertel: In Nederland is het niet verplicht om kinderen onder de 12 jaar te laten meebeslissen. Maar rechters doen het soms wel. Sommige kinderen willen of kunnen niet kiezen. Gelukkig zijn kinderen nooit verplicht om hun mening te geven.

TIP

Kinderen van gescheiden ouders kunnen steun of troost halen uit de dichtbundel *Uit elkaar* van Bette Westera, met illustraties van Sylvia Weve (Gottmer, 2019).

WEETJE

Organisaties waar kinderen informatie en ervaringen van lotgenoten kunnen vinden, zijn bijvoorbeeld Villa Pinedo (villapinedo.nl) en KIES voor het Kind (kiesvoorhetkind.nl).

OPDRACHT 2

Laat enkele kinderen hun antwoorden bij 2a en 2b uitleggen. Voorbeeldantwoord bij 2b: schrijf een brief als je het te spannend vindt om het te zeggen. Schrijf alle tips onder elkaar op het digibord, eventueel aangevuld met de tips uit het weetje.

LESDOEL DE KINDEREN

- leren dat ze zelf mogen beslissen welk geloof ze hebben.
- ontdekken dat je via sieraden of kleding kunt laten zien waarin je gelooft, maar dat dat niet overal mag.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Je mag zelf bepalen welk geloof je aanhangt. Je mag daar ook uiting aan geven. In Frankrijk is dat anders: sinds 2004 is het daar verboden om tekenen van religie (zoals kruisjes, keppeltjes, hoofddoeken) te dragen op openbare scholen. In 2023 werd ook de abaja (lange jurk) verboden.

OPENING

Zijn er kinderen die iets willen vertellen over hun kruisje, handje van Fatima of davidster? Kun je je voorstellen dat het fijn kan zijn om met een sieraad of kledingstuk te laten zien waarin je gelooft?

LEZEN

Lees samen het gedicht. Merk op welke gebedshuizen worden genoemd (moskee, synagoge, kerk) en welke voorgangers (imam, rabbijn, priester, pastoor). Welke verschillen zie je nog meer? [de dagen van de week]

FRANKRIJK

© Vera Bailey/Getty Images

GELOOF

Draag jij weleens een kruisje, een handje van Fatima of een davidster? Of iets anders wat met jouw geloof te maken heeft?

ONGELOFELIJK!

Veel mensen vinden het fijn om te laten zien bij welk geloof ze horen. Ze dragen dan een symbool van hun geloof. Zoals een kruisje, een keppeltje, of een hoofddoek. In Frankrijk mag dat niet. Tenminste, niet overal. Op openbare scholen is het verboden om te laten zien welk geloof je hebt. Sommige mensen vinden dat fijn: zo is iedereen hetzelfde. Andere mensen vinden het vervelend. Zij vinden het fijn om dingen te mogen dragen die passen bij hun geloof.

BIJ MIJN GELOOF

Mijn ouders gaan naar de imam.
Die preekt in de moskee.
De vrijdag is bij ons speciaal.
Dan ga ik altijd mee.

De synagoge, dat is de plek
waar wij zaterdags bidden.
We luisteren dan naar de rabbijn.
Ik zit graag in het midden.

Wij gaan altijd naar de kerk.
Daar is een dominee.
Op zondag is er veel gezang.
Ik zing dan lekker mee.

Imam, rabbijn, priester, pastoor,
Er zijn zoveel verschillen!
Maar wat ze zeggen, verschildt niet zo.
Want dit is wat ze willen.

DAT JE LIEF BENT VOOR ELKAAR,
DAT JE RESPECT HEBT VOOR ANDEREN.
DAT PAST BIJ WAARIN IK GELOOF.
WIJ KUNNEN DE WERELD VERANDEREN.

OPDRACHT 1A

De meeste geloven benadrukken dat het belangrijk is om lief te zijn voor elkaar, om voor elkaar te zorgen en om anderen te respecteren. Bij veel geloven hoort ook dat je je houdt aan bepaalde regels, vrede bewaart, opkomt voor de zwakkeren, jezelf niet belangrijker maakt dan je bent en vertrouwen hebt. Zouden die geloven bedoelen dat je alleen lief hoeft te zijn voor mensen met hetzelfde geloof als jij?

OPDRACHT 1B

Vraag de kinderen wat de schrijver van de tekst bedoelt. Als mensen lief zijn voor elkaar, voor elkaar zorgen en elkaar respecteren, zou de wereld dan veranderen? Waarschijnlijk wel, omdat nu veel mensen ruziemaken of zelfs oorlog voeren omdat ze geen rekening houden met elkaar. Het gekke is dat een ander geloof soms een reden is voor die conflicten, terwijl die geloven lief zijn voor elkaar juist als overeenkomst hebben.

KINDERRECHT 14. JE HEBT RECHT OP JE EIGEN GELOOF.

OPDRACHT 1 HET GELOOF IS IETS HEEL PERSOONLIJKS.

Iedereen gelooft op zijn eigen manier. Ook als hij of zij nergens in gelooft. Dat betekent dat er miljarden verschillende manieren zijn om te geloven!

- a. Wat hebben de meeste manieren van geloven met elkaar gemeen, denk je?

Tip: in de tekst staan er al een paar.

- b. In de tekst staat: we kunnen de wereld veranderen. Ben jij het daarmee eens?

OPDRACHT 2 JE MAG ZELF BEPALEN WAT JE GELOOFT.

Dat betekent dat je iets anders mag geloven dan je klasgenoten. Of dan je buren. Of zelfs iets anders dan je ouders!

- a. Gelooft jij hetzelfde als de mensen om je heen?
Kleur de poppetjes in. Geef mensen met hetzelfde geloof dezelfde kleur. Geef mensen met een ander geloof een andere kleur. Weet je het niet? Zet er dan een vraagteken bij.

- b. Bekijk je slinger van poppetjes. Is in het echte leven ook zo duidelijk wie welk geloof heeft? Kun je het aan mensen zien? En hoe zie je het dan?

VERBODEN VOOR KRUISJES

In Frankrijk mag je op school dus geen kettinkjes dragen met een kruisje of handje van Fatima. Of andere dingen die laten zien welk geloof je hebt. Wat vind jij daarvan?

13

KINDERRECHT BESPREKEN

Praat samen over de verschillende meningen in Frankrijk aan de hand van de tekst en het weetje. Voor beide meningen is wel iets te zeggen, toch? Vertel de kinderen dat ze gaan nadenken over verschillende (manieren om te) geloven.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Stimuleer de kinderen om over de vraag te discussiëren. Is het fijn als je aan iemand kunt zien welk geloof die heeft? Misschien is het dan makkelijker om te zien dat je met mensen met verschillende geloven kunt opschieten. Of is het fijner als iedereen er hetzelfde uitziet, dus zonder kruisjes, hoofddoekjes of keppeltjes? In sommige landen is het zelfs verplicht om een schooluniform te dragen. Wat zou je ervan vinden als dat op onze school ook zou moeten?

TIP

Maak echte slingers voor opdracht 2, die de kinderen na het inkleuren kunnen ophangen in de klas. Wat valt op? Hoeveel verschillende geloven zijn er vertegenwoordigd?

OPDRACHT 2

De kinderen kleuren bij a zelfstandig hun slinger in. Laat de kinderen bij b hun slingers bekijken en de vragen bespreken. Vertel dat je aan sommige mensen duidelijk kunt zien welk geloof ze hebben, bijvoorbeeld doordat ze een keppeltje of een hoofddoek dragen. Aan veel mensen zie je het niet. Dan weet je het alleen als je ernaar vraagt. Het dragen van religieuze of culturele symbolen en kleding maakt deel uit van het recht op vrijheid van meningsuiting en het recht op vrijheid van godsdienst of levensbeschouwing. Het wel of niet dragen van deze symbolen moet je eigen keuze zijn.

LAND: PORTUGAL

KINDERRECHT 15

Je hebt het recht om een club op te richten.

LESDOEL DE KINDEREN

- leren dat Portugese kinderen een klimaatclub hebben opgericht.
- ontdekken hoe ze zelf een club kunnen oprichten en waarom dat belangrijk is.

ACHTERGRONDINFORMATIE

In Portugal hebben zes jonge activisten 32 Europese landen aangeklaagd wegens problemen met hitte en brand door klimaatverandering. Door een procedurefout heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geen beoordeling gegeven, maar de klimaatzaak geeft een serieuze boodschap af: klimaatverandering creëert een gevaar voor de rechten van kinderen en daarom moeten overheden hun klimaatverplichtingen nakomen.

OPENING

Laat de kinderen ontdekken dat je voor alles wel een club kunt bedenken. Voorbeelden: tenniscub, scouting, boekenclub, tekenclub, kookclub, uitvindersclub, superheldenclub en gameclub. Hier ligt de nadruk op leuke clubs. Later in de les leren de kinderen dat clubs ook andere doelen kunnen hebben.

LEZEN

Lees de tekst samen en breng een inhoudelijk gesprek op gang. Begrijp jij waarom Portugese kinderen een club hebben opgericht? Wat vind je ervan? Wat hoop jij dat de kinderen bereiken?

SAMENKOMEN IN EEN CLUB!

De een is lid van een voetbalclub, de ander van een knutselclub. Welke clubs ken jij nog meer?

PROBLEMEN DOOR BOSBRANDEN: KINDEREN GAAN NAAR DE RECHTER

Zes kinderen uit Portugal hebben een bijzondere club opgericht. Ze zijn samengekomen omdat ze boos zijn op veel landen in Europa, ook op Nederland. Daar hebben ze een goede reden voor. De landen doen namelijk niet goed genoeg hun best om het klimaat te redden.

Het klimaat verandert en daar hebben de kinderen in Portugal veel last van. Het is vaak extreem heet. Zo heet dat kinderen niet kunnen slapen, niet kunnen sporten en niet kunnen buitenspelen. Ook komen er door de

hitte veel bosbranden voor. Het vuur en de rook zijn ontzettend gevaarlijk.

De landen in Europa hebben afgesproken om meer te doen voor het klimaat. Volgens de kinderen houden ze zich totaal niet aan de afspraken. Daarom zijn ze naar de rechter gegaan. De rechter beslist of de kinderen gelijk hebben. Amnesty International vindt van wel en hoopt dat de kinderen winnen!

14 KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS

OPDRACHT 1A

Stel eventueel vragen om de kinderen op weg te helpen. Wat kun je bereiken met een klimaatclub? Waarom is het fijn om dat samen te doen? Redenen om lid te worden zijn bijvoorbeeld: iets veranderen in de wereld, het klimaat helpen en je stem laten horen. Samen kun je meer bereiken en acties langer volhouden en je kunt je zorgen delen.

OPDRACHT 1B

Laat de kinderen naar hun voorbeelden bij de opening kijken. Andere redenen om lid te worden zijn: zelf iets leren, andere kinderen iets leren, iets goeds doen, mensen helpen, samen iets leuks doen en vrienden maken.

KINDERRECHT 15. JE HEBT HET RECHT OM EEN CLUB OP TE RICHTEN.

OPDRACHT 1 STEEDS MEER KINDEREN ZIJN LID VAN EEN KLIMAATCLUB.

- Waarom is dat zo, denk je?
Bedenk drie redenen en schrijf ze in het woordweb.
- Denk nu aan alle andere clubs.
Welke redenen kun je dan nog meer bedenken om lid te worden? Vul het woordweb aan met een andere kleur.

OPDRACHT 2 RICHT JE EIGEN CLUB OP!

- Bedenk eerst wat jij zou willen veranderen. Bij jou in de buurt, op school of in de wereld. Wat voor soort club zou jij daarvoor oprichten? Je mag het helemaal zelf bedenken!
- Werk het idee voor jouw club nu verder uit:
 - de doelgroep: voor wie is de club bedoeld?
 - het doel: wat wil je bereiken met de club?
 - de activiteiten: wat ga je op de club doen?
 - de naam: hoe gaat je club heten?

HET IS JE RECHT OM EEN CLUB OP TE RICHTEN.

Meestal richten volwassenen clubs op.
Waarom is het zo belangrijk dat kinderen dat zelf ook mogen?

EXTRA: Q&A HEEFT HET ZIN OM NAAR DE RECHTER TE GAAN VOOR HET KLIMAAT?

Jazeker! In Amerika heeft een club kinderen dat ook gedaan. En de rechter heeft de kinderen gelijk gegeven. Dat is heel bijzonder. Het was de allereerste keer dat kinderen een klimaatzaak wonnen. De staat waarin ze wonen moet nu meer doen tegen klimaatverandering. Dat is goed nieuws!

15

KINDERRECHT BESPREKEN

Leg uit dat een club niet alleen maar leuk hoeft te zijn. Je kunt ook lid worden van een club om dingen te veranderen in de wereld, zoals de Portugese kinderen deden in hun klimaatclub.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Praat hier samen over.

Voorbeeldantwoord: Volwassenen weten lang niet altijd wat kinderen leuk, goed en belangrijk vinden. Terwijl ze wel beslissingen nemen die over kinderen gaan. Als kinderen zelf een club oprichten, kunnen ze hun eigen stem laten horen en zelf de dingen bedenken die zij belangrijk vinden.

Q&A

Vertel dat de Portugese kinderen hun klimaatzaak niet hebben gewonnen, maar dat het wel helpt om naar de rechter te gaan. Laat eventueel dit filmpje zien: jeugdjournaal.nl/artikel/2486738-kinderen-en-jongeren-winnen-klimaat-rechtszaak.

TIP

Bouw het idee van opdracht 2 verder uit. De kinderen kunnen bijvoorbeeld nog een plan maken om leden te werven, clubregels bedenken, een website bouwen of een eerste bijeenkomst organiseren.

OPDRACHT 2

Stimuleer de kinderen om bij opdracht 2a creatief te zijn en een club te bedenken die aansluit bij wat ze zelf belangrijk vinden. Zoals: een skateclub (om samen een skatebaan te bouwen op het schoolplein), een tuinclub (samen een moestuin aanleggen), een gameclub (voor kinderen die zelf geen geld hebben om te gamen) of een uitvindersclub (om samen groene uitvindingen te bedenken). Bij opdracht 2b werken ze hun clubidee uit.

LAND: TURKIJE

KINDERRECHT 17

Je hebt recht op begrijpelijke informatie.

LESDOEL DE KINDEREN

- leren dat het in Turkije niet vanzelfsprekend is om (begrijpelijke) informatie te krijgen.
- ontdekken waarom begrijpelijke informatie een belangrijk recht is voor kinderen.

ACHTERGRONDINFORMATIE

In Turkije zijn sociale media en nieuwswebsites lang niet altijd toegankelijk, vanwege wetten die de regering invoert. Turkije heeft ook geen Jeugdjournaal.

OPENING

Lees de zin van de presentator voor en laat de kinderen een eerste reactie geven. Waarschijnlijk snappen ze de zin niet. Geef dan de kindvriendelijke vertaling: 'Vandaag is er een mummie ontdekt met een kloppend hart.' Kan dat, een mummie met een kloppend hart? [Nee, want dan zou de mummie nog leven.] Waarom is het dus belangrijk dat je het Jeugdjournaal begrijpt? [Anders zouden ze dingen kunnen vertellen die niet kloppen.]

LEZEN

Laat twee kinderen deze tekst voorlezen. Vat samen wat er wordt verteld over Turkije. Er is een krant verboden, er is geen Jeugdjournaal en nieuwswebsites zijn geblokkeerd. Wat vindt het vriendje van Berat daarvan? [Hij gelooft het niet en vindt het schokkend.] Wat vind je er zelf van? Laat de kinderen hun mening uitleggen.

TURKIJE

Hee Berat! Hoe is het in Turkije?

Een gekkenhuis! Niet normaal!

Wat bedoel je?

Het is superdruk op straat en iedereen is aan het schreeuwen.

Dat is vast een van die protesten!

Huh? Wat voor protesten?

Je weet wel, omdat ze een krant verboden hebben.

Kijk anders even naar het Jeugdjournaal vanavond.

Dat gaat niet ... Turkije heeft geen Jeugdjournaal.

Jaja. Geintje zeker?

Nee, echt! Er is hier geen nieuws voor kinderen.

Raar ... Nou, google dan maar even.

Heb ik al geprobeerd. Lukt ook niet.

Wat bedoel je?

Ik krijg gewoon een zwart scherm. Alsof ik internet niet op mag ofzo.

Kán dat zomaar? 🤔🤔🤔

NOS jeugdjournaal

STEL,... JE KIJKT NAAR HET JEUGDJOURNAAL.

De presentator zegt: 'Heden ten dage heeft men de ontdekking gedaan van een gemummificeerd individu wiens hartspeer nog immer de vitale handeling van samentrekken en verslappen volbrengt.' Wat denk je dan?

16 KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS

OPDRACHT 1

Gebruik deze vraag om kinderen te laten inzien wanneer en waarom het belangrijk is om begrijpelijke informatie te krijgen. Bijvoorbeeld bij de dokter: wat kan er gebeuren als je niet snapt wat de dokter zegt? Dan krijg je misschien wel medicijnen terwijl je niet weet waarvoor, hoelang je die moet nemen en wat de bijwerkingen zijn. Dat is erg, want het is jouw lichaam en jij moet kunnen begrijpen wat daarmee gebeurt. Of bij de bakker: wat kan er gebeuren als je niet snapt wat de bakker zegt? Dan krijg je misschien verkeerd brood. Dat is meestal geen probleem, maar het kán erg zijn, bijvoorbeeld als je allergisch bent voor gluten.

KINDERRECHT 17. JE HEBT RECHT OP BEGRIJPelijke INFORMATIE.

OPDRACHT 1 BLABLABLA.

SOMS SNAP JE HELEMAAL NIKS VAN VOLWASSENEN.

Dan begrijp je niet wat je moet doen en ook niet waarom. Op de kaartjes hieronder staan plekken waar je informatie krijgt. Hoe erg is het als je die informatie niet snapt? Hang de kaartjes aan de lijn.

TIP! Stel jezelf bij elk kaartje de vraag: wat kan er gebeuren als ik niet snap wat ze zeggen?

Helemaal
niet erg!

bij de dokter

bij de bakker

in het verkeer

op school

in een game

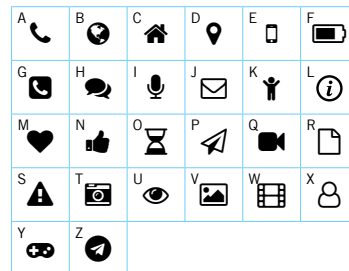
Verzin zelf een situatie waarin het
erg is als je de informatie niet snapt.
Vul in op het lege kaartje.

Heel
erg!

OPDRACHT 2

ABRACADABRA! LOS JIJ DIT GEHEIMSCRIFT OP?

Dan begrijp je daarna waarom het zo belangrijk is om het nieuws te snappen.

Hoe meer je
hoe beter je je kunt geven.

En dat is ook een kinderrecht!

EXTRA: WEETJE

ONGELOOFLIJK, MAAR WAAR!

In Turkije werden honderden organisaties ineens verboden. Zelfs een organisatie die opkomt voor de rechten van kinderen! De deur was opeens afgesloten. Niemand mocht meer naar binnen. Wie dat toch deed, moest naar de gevangenis. Waarom? De medewerkers zouden het land kapot willen maken. Dat was helemaal niet waar. Het enige wat de organisatie deed, was kinderen helpen.

BERAT WIL DAT TURKIJE EEN JEUGDJOURNAAL KRIJGT.

Daarom gaat hij een protestlied schrijven. Wat zou daarvoor een goede titel zijn?

KINDERRECHT BESPREKEN

Leg uit dat de situatie in Turkije het kinderrecht op twee punten schendt. Je hebt 1) recht op informatie en 2) recht op informatie in kindertaal, zodat je de informatie begrijpt. Vertel dat kinderen het recht hebben om te weten wat er in de wereld gebeurt, wat hun regels en rechten zijn en waar ze belangrijke informatie kunnen vinden, bijvoorbeeld over hun gezondheid en naar school gaan.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Houd in de gaten dat de titel van het protestlied een link heeft met het recht op begrijpelijke informatie. Voorbeelden zijn: Recht op nieuws! Of: Wij willen de wereld snappen!

TIP

Laat de kinderen in groepjes het refrein en de coupletten van het protestlied schrijven. Gebruik de melodie van een populair liedje. Meer inspiratie vind je op: protestliedjes.nl.

OPDRACHT 2

De oplossing is: Hoe meer informatie je begrijpt, hoe beter je je mening kunt geven. Concludeer dat dit recht dus samenhangt met een ander kinderrecht: je hebt het recht om je eigen mening te geven.

LAND: MYANMAR

KINDERRECHT 22.

Als vluchteling heb je recht op speciale bescherming.

LESDOEL: DE KINDEREN

- leren dat in Myanmar bepaalde groepen mensen uit hun land worden verjaagd.
- ontdekken hoe je leven verandert als je moet vluchten.

LET OP!

Zitten er leerlingen in de klas die gevlucht zijn? Bespreek dan eerst met die kinderen (en eventueel hun ouders) dat jullie het hier in de les over gaan hebben.

OPENING

De kinderen noemen ieder iets anders op wat ze in hun koffer willen meenemen. Laat ze daarna in de lege koffer tekenen wat ze sowieso altijd van thuis meenemen als ze ergens gaan logeren of op vakantie gaan.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Sinds 2017 vluchten Rohingya-families massaal uit Myanmar naar Bangladesh. Meer dan 700.000 Rohingya wonen in overvolle vluchtelingenkampen, geschat wordt dat ongeveer de helft onder de 18 is.

LEZEN

Lees samen het fragment uit het gedicht van Sjoerd Kuyper. Vraag bijvoorbeeld: waar gaat dit gedicht over? Wie bedoelt de dichter met 'mensen met koffers'? [vluchtelingen] Wat voor gevoel roept het gedicht bij je op? Word je er verdrietig van? Of boos? Ga kort in op de betekenis van woorden als 'machthebbers', 'beul' en 'tiran'.

IK GA OP VAKANTIE EN NEEM MEE ...

Als je op vakantie gaat, pak je je koffer in.
Wat doe je erin? Wat kun je niet missen van thuis?
Teken het in de linker helft van de koffer.

MENSEN MET KOFFERS

Mensen met koffers gaan over de wereld,
van oorlog naar vrede, van honger naar brood.
Vaak zijn ze niet welkom, dan moeten ze terug:
van voedsel naar honger, van leven naar dood.

Mensen met koffers, ze reizen per vliegtuig,
ze reizen per ezel, per trein of per vlot.
Ze vluchten voor machthebbers en hun soldaten,
voor beul of tiran, of een andere God.

Mensen met koffers gaan over de wereld.
Altijd op de vlucht naar de volgende grens.
Ze vluchten voor tovenaars, reuzen en heksen,
voor duivel en draak, die vermomd gaan als mens.
Sjoerd Kuyper, mensen met koffers (fragment)

18 KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS

OPDRACHT 1

De kinderen denken bij opdracht a na over wat je echt nodig hebt als je bent gevlucht. Wat vinden ze belangrijk en waarom? Een veilige slaapplek en genoeg eten en drinkwater zullen bij de meeste kinderen boven aan het lijstje staan. Laat ze eventueel ook aanvullingen doen. Wat mis je nog in het lijstje? [Je ouders/familie] Vervolgens bekijken ze bij opdracht b de foto en geven ze hun mening over de leefomstandigheden in het vluchtelingenkamp.

KINDERRECHT 22.

ALS VLUCHTELING HEB JE RECHT OP SPECIALE BESCHERMING.

OPDRACHT 1

ANDERE LANDEN MOETEN VLUCHTELINGEN HELPEN.

a. Dat hebben we met elkaar afgesproken. Kinderen moeten extra goed worden beschermd. Wat hebben kinderen echt nodig als ze zijn gevlucht, vind jij? Zet het op volgorde. Het belangrijkste geef je een 1 en het minst belangrijke een 8.

☐

een knuffel

☐

een douche en wc

☐

een veilige slaapplek

☐

genoeg eten en drinkwater

☐

een school

☐

een telefoon

☐

een spelletje

☐

(extra) kleren

WEGGEJAAGD

De laatste jaren zijn veel mensen uit Myanmar gevlucht. Het leger van dat land vindt dat mensen van bepaalde volken daar niet thuishoren. Vooral mensen van één volk, Rohingya, worden met geweld verjaagd. Bijna een miljoen mensen zijn inmiddels van Myanmar naar buurland Bangladesh gevlucht. Ze wonen daar nu al jaren in enorm grote, armoedige vluchtelingenkampen.

© Jans Carens / SIPA images

b. Op de foto zie je een gevluchte Rohingya-familie in een kamp in Bangladesh. Vind je dat deze kinderen goed beschermd worden? Praat er samen over.

OPDRACHT 2

KINDEREN DIE VLUCHTEN, MISSEN HUN EIGEN LAND VAAK HEEL ERG.

Wat of wie zou jij het meest missen als je gevlucht was uit Nederland?

VUL EEN KOFFER!

- Stel, jij mag een koffer vullen om een gevlucht Rohingya-kind welkom te heten in Nederland.
- Tekent of schrijf in de rechterhelft van de koffer wat je er allemaal in zou stoppen.

19

KINDERRECHT BESPREKEN

Leg uit dat mensen vaak vluchten voor oorlog of ander geweld. De Rohingya in Myanmar worden zelfs uit hun land verjaagd door het leger, omdat ze 'anders' zijn. Ook kinderen moeten vluchten en komen vaak terecht in grote vluchtelingenkampen. Daar hebben ze recht op bescherming, maar dat gaat lang niet altijd goed.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Help de kinderen eventueel op weg door terug te grijpen op de opdrachten in de les. Wat zou jij niet kunnen missen van thuis? *Wat heb je echt nodig als je bent gevlucht?* Maar ook: hoe geef je vluchtelingen het gevoel dat ze hier welkom zijn? Met welke typisch Nederlandse dingen zou je ze willen laten kennismaken?

TIP

Lees samen met de kinderen het hele gedicht in het boek *Mensen met koffers* van Sjoerd Kuyper, met illustraties van Annemarie van Haeringen (Hoogland & Van Klaveren, 2020).

OPDRACHT 2

Praat met de kinderen kort over wat of wie ze het meest zouden missen. Bijvoorbeeld opa's en oma's, vriendjes, klasgenoten, de sportclub, in een echt huis wonen, enzovoort.

LAND: MEXICO

KINDERRECHT 27

Je hebt recht op goede voeding.

LESDOEL DE KINDEREN

- leren dat schoon drinkwater niet overal ter wereld verkrijgbaar is.
- ontdekken dat het moeilijk kan zijn om gezonde keuzes te maken.

ACHTERGRONDINFORMATIE

In Mexico komt er niet altijd (schoon) water uit de kraan, terwijl cola in de kleinste bergdorpjes verkrijgbaar is. Obesitas, gebitsproblemen en diabetes zijn daardoor grote problemen.

OPENING

Cola uit de kraan lijkt misschien leuk, maar na een dag kom je er vast achter dat het niet handig is. Cola is niet goed voor je gezondheid, niet lekker om mee te koken en te plakkerig om je mee te wassen!

LEZEN

Lees de tekst samen. Vertel dat veel kinderen in Mexico als Miguel zijn. Zij krijgen elke dag te veel suiker binnen omdat er geen schoon drinkwater is. Deze kinderen zijn vaak te zwaar en hebben een slecht gebit. Wat hebben de kinderen nodig om dit te veranderen? [water uit de kraan]

COLA UIT DE KRAAN?

Stel je voor, je doet de kraan open. Er komt geen water uit, maar cola. Word jij daar blij van?

Hub of information sharing, with counting with relief and happiness. Word out this journey.

NIEUWSBERICHT

Elke dag twee liter cola

Miguel (9) uit Mexico drinkt elke dag twee liter cola. Hij legt aan onze verslaggever uit hoe dat komt.

'Vaak komt er geen water uit de kraan,' vertelt Miguel. 'Dan moeten we water gaan kopen. Maar dat is vaak duurder dan cola. Nou, dan is de keuze snel gemaakt. Soms is er ook geen water in de winkel. Dan moeten we wachten tot de vrachtwagen komt.'

Miguel vindt het prima om veel cola te drinken. 'Ik vind het lekker. Mijn vrienden

ook. De juf zegt dat te veel cola niet gezond is. Maar ik drink ook vaak vruchtensap. Daar zitten toch veel vitamines in?'

Hij vindt het wel onhandig dat er geen water uit de kraan komt. 'Want cola kun je wel drinken, maar voor andere dingen is het niet zo geschikt. Bedenk maar eens hoe plakkerig cola is. Je ermee wassen is echt geen goed idee!'

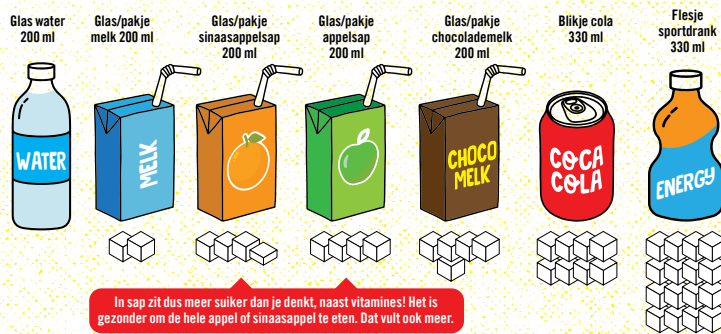
20 KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS

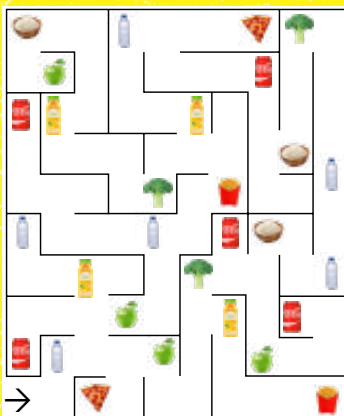
OPDRACHT 1

Er zijn twee mogelijke routes door het doolhof. Op de ene route kom je tegen: water, appel, broccoli, rijst, water. Op de andere route kom je langs water, appel, water, friet, appelsap, water, cola, rijst, broccoli en water. Dit is dus een minder gezonde route vanwege de friet, cola en appelsap.

KINDERRECHT 27. JE HEBT RECHT OP GOEDE VOEDING.

OPDRACHT 1 KUN JIJ EEN GEZONDE ROUTE VINDEN VOOR MIGUEL?

IN MEXICO KOMT DE COLA NOG NÉT NIET UIT DE KRAAN.

Stel, Miguel gaat met kinderen uit zijn klas protesteren. Hij wil dat er altijd water uit de kraan komt. Wat zou er op zijn protestbord kunnen staan?

OPDRACHT 2 JIJ MAG VANDAAG ZELF BEPALEN WAT JE EET, JAMMIE!

a. Wat zou jij eten als je uit al het eten op de wereld mag kiezen? Gebruik je fantasie.

Ontbijt:

Tussendoor:

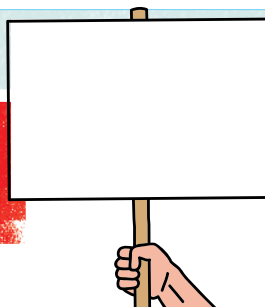
Lunch:

Tussendoor:

Avondeten:

Afsluitertje:

b. Zou dit een goed menu zijn volgens het kinderrecht?

21

KINDERRECHT BESPREKEN

Vertel dat er gezond eten en drinken voor kinderen moet zijn. Als dat niet zo is, moet de overheid in actie komen. Wat moet de overheid in Mexico doen? [zorgen dat er overal schoon drinkwater is] Benoem dat het moeilijk blijft om gezonde keuzes te maken, ook als er wel overal schoon drinkwater en gezond eten is. Wat kan de overheid dan doen? [bijvoorbeeld: voorlichting geven over eten en drinken, producten met veel suiker duurder maken en/of fruit en groenten goedkoper maken]

INFOGRAPHIC

Laat de kinderen zien hoe je de infographic leest. Miguel denkt dat hij goed bezig is als hij vruchtensap drinkt. Is dat zo? [nee] Wisten jullie dat sap helemaal niet zo gezond is? Je kunt beter vers fruit eten, dan krijg je ook meer vezels binnen. Zouden jullie minder sap drinken nu jullie dit weten?

AFSLUITING EN REFLECTIE

Stimuleer de kinderen om een tekst te bedenken voor het protestbord, waarbij ze gebruikmaken van informatie uit de les. Denk aan teksten als: Geen cola, maar water! / Wij willen betaalbaar water! / Wij hebben recht op schoon drinkwater! / Wij willen gezond opgroeien!

TIP

Voor meer achtergrondinformatie over suiker in je drankjes ga je naar voedingscentrum.nl/hoeveelsuikerdrinkijj.

OPDRACHT 2

De kinderen stellen bij a zelf een dagmenu samen. Ze mogen helemaal zelf bepalen wat ze zouden eten. Bij b bespreken ze hun menu's. Zijn dit gezonde keuzes? Wat zouden ze moeten aanpassen om het menu beter te laten aansluiten bij het kinderrecht?

LAND: AUSTRALIË

KINDERRECHT 30

Je hebt recht op je eigen cultuur.

LESDOEL DE KINDEREN

- leren wat we bedoelen met cultuur.
- ontdekken waarom het belangrijk is om dingen te kunnen doen die bij je eigen cultuur passen.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Aboriginals in Australië worden vaak gediscrimineerd. De 12-jarige Djujan Hoosan sprak in 2019 op een bijeenkomst van de VN-Vluchtelingenorganisatie UNHCR in Genève. Hij zei dat de Australische regering niet genoeg doet voor zijn volk en dat hij wil dat Aboriginals eigen scholen gaan leiden.

OPENING

Laat de kinderen handige zinnen bedenken. Bijvoorbeeld: wil je me helpen? Kun je langzamer praten? Wat betekent dat? Ik snap het niet. Hoe heet jij?

LEZEN

Lees de tekst en praat er samen over. Op de foto zie je Djujan op de dag van zijn toespraak. Hij was toen 12. Zouden jullie een zaal met honderden mensen uit verschillende landen durven toespreken? Denk je dat het belangrijk is dat kinderen hun verhaal delen? Wat vinden jullie van de toespraak van Djujan? Waarom kon Djujan niet zijn wie hij was, denk je?

AUSTRALIË

WERTE!

Dit betekent 'hallo' in het Arrernte, de eerste taal van Djujan.

Stel, jij gaat naar een nieuwe school. Ze spreken daar een taal die jij niet spreekt. Welke drie zinnen wil je dan als eerste leren?

Toespraak in Genève

'Mijn naam is Djujan, ik ben 12 jaar oud. Ik kom uit het land van Arrernte en Garrwa in Australië. Mijn volk woonde hier al voordat er Europese ontdekkingsreizigers kwamen. Op school moest ik Engels praten. Ik kon niet zijn wie ik ben en kwam in de problemen. Gelukkig kwam ik niet in de gevangenis terecht, maar veel kinderen die ik ken wel. Het was beter geweest als ik mijn eigen taal had kunnen praten op school. Ik voel me sterk als ik over mijn cultuur leer. Gelukkig staat mijn familie voor me klaar. Ze houden van me. Ze hebben een manier gevonden om me te beschermen. Niet alle kinderen hebben dat geluk. Ik wil een normaal leven. Ik wil mezelf zijn, met mijn eigen cultuur, op ons eigen land en met mijn eigen familie. Ik hoop dat de Australische regering ons volk beter zal behandelen.'

22 KINDERRECHTEN: EEN WERELDREIS

De vlag van de Aboriginals

ABORIGINALS IN AUSTRALIË

Je las een stukje uit een toespraak van Djujan uit 2019. Sindsdien is er nog niet veel veranderd in Australië. De volkeren die als eerste in Australië woonden, de Aboriginals, hebben minder kansen dan andere Australiërs. Ze komen vaker in de gevangenis en hebben meer problemen. Ook leven ze korter.

OPDRACHT 1A

De kinderen kleuren wat volgens hen bij cultuur hoort, dus bij een volk of een grote groep mensen. De manier waarop je niest, van welke kleuren je houdt en hoe vaak je lacht, horen niet echt bij je cultuur. Hoewel: per land maken mensen een ander geluid bij het niezen, mensen kunnen meer van bepaalde kleuren houden omdat die voorkomen in hun vlag en in Aziatische culturen wordt vaak gelachen uit beleefdheid.

OPDRACHT 1B

Voordelen van les krijgen in je eigen taal kunnen zijn: je let beter op, je snapt de lessen beter, je kunt je beter uitdrukken, je voelt je gezien, je cultuur wordt serieus genomen en je taal blijft bestaan.

KINDERRECHT 30. JE HEBT RECHT OP JE EIGEN CULTUUR.

OPDRACHT 1 IS DAT CULTUUR?

a. Waarover gaat het als je het hebt over cultuur? Kleur de dingen die bij cultuur passen.

b. Voor Dujuan is taal een belangrijk deel van zijn cultuur. Hij wil graag dat er scholen komen waar kinderen hun eigen taal kunnen spreken. Waarom wil hij dat, denk je? Praat er samen over.

OPDRACHT 2 GEHEIM!

In sommige landen is er maar één cultuur toegestaan. Mensen met een andere cultuur moeten dan stiekem hun feesten vieren. Of in het geheim hun taal spreken.

a. Wat vind jij belangrijk in jouw cultuur? Teken het! (rechts boven)

b. Stel, jij verhuist naar een plek waar je jouw cultuur geheim moet houden. Zou jij je daar thuis kunnen voelen?

☐ Ja ☐ Nee

CULTUURFEEST

Maak een uitnodiging voor een klassenfeest. Het wordt een feest waar iedereen zich welkom voelt en waar je de cultuur van jou en je klasgenoten viert. Misschien zijn dat verschillende culturen. Wat is er belangrijk in die culturen? Waar zijn jullie trots op? Laat dat zien op de uitnodiging.

KINDERRECHT BESPREKEN

Vertel dat er veel verschillende culturen op de wereld zijn. Elk volk leeft op zijn eigen manier, met zijn eigen gewoontes en tradities. Iets wat wij in Nederland bijvoorbeeld heel normaal vinden, zoals Sinterklaas, kan in een ander land best raar gevonden worden. Vertel dat de kinderen in deze les ontdekken waarom het belangrijk is om dingen te kunnen doen die horen bij je cultuur.

AFSLUITING EN REFLECTIE

Om de uitnodiging te maken, gaan de kinderen eerst met elkaar praten over de verschillende culturen in de klas. Ze bedenken manieren om van elke cultuur iets terug te laten komen op het feest. Denk aan eten, drinken, spelletjes, kleding of feestgewoontes.

TIP

Laat de kinderen indien mogelijk ook echt een feest organiseren!

OPDRACHT 2A

Help de kinderen eventueel op weg met hun tekening door te vragen: welk eten past bij jouw cultuur? Welke feestdagen? Welke kleding? Zijn er bijzondere momenten in het jaar?

OPDRACHT 2B

Help de kinderen op weg door te vragen: hoe zou het zijn als je geen Sinterklaas/Suikerfeest/carnaval mag vieren? Of als je geen liedjes in je eigen taal mag zingen? Of als het streng verboden is om hagelslag op je brood te doen?

AMNESTY
INTERNATIONAL

